

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *(ifj. B.L.)*

Cím: *A magyar nemzet nem lehet keleti népek leigázottja"*

Forrás: *Magyarország*

Bp.

(Hely)

1927. 9. 28.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(O)

Osztályozás

Tárgy

910.2

Hely

Idő

"1927"

Személy

„A magyar nemzet nem lehet keleti népek leigázottja“

Megérdemli, hogy ezeréves hazájában csakis ő legyen az úr

Bather professzor, a British Museum igazgatója fájó szívvvel látta, amit a magyarság elveszített

(A Magyarországi tudósítójától.)

Bather professzor, a British Museum igazgatója, a X. Nemzetközi Allattani Kongresszus után tudvalevőleg *Baltavárra* ment az ottani őslénytani ásatások tanulmányozására. A Baltavár és Vidéke Társaskör ünnepi vacsorát adott a professzor tiszteletére, melyet megelőzőleg ismertettem előtte Magyarország vidéki múzeumainak helyzetét; azokat a nehézségeket, melyekkel e vidéki kultúrcentrumokban a mindjában nekilendülő muzeális munka jár. A vacsorán a professzor rendkívül érdekes, hatalmas beszédet mondott.

— Mélyen lelkembe hat az szeretet, az a közvetlenség, melyet Magyarországon tapasztalok, kezdte az ősz prfessor. S nagyon jól esik látnom, hogy *ebben a kicsi, eldugott magyar faluban is ennyi lelkes híve, barátja van annak a majdnem mindenütt magára hagyott intézménynek, melyet minden nyelv ezzel a szóval fejez ki:*

Múzeum. Szeretném megvilágítani önök előtt, mit is jelent valójában ez a szó: Museum. Van önöknek

egy gyönyörű szép intézetük Pesten, a Mezőgazdasági Múzeum.

— Mikor beléptem, először azt hittem, egy templomban vagyok. Ódon falak körülöttem, melyek a középkor kolostori csendjét és áhitatát lehelik felém. Majd hatalmas várkastély tárult fel előttem. Ívelt teraszok, lőréses, apró, sűrűn elszórt ablakok, bizarr tornyok, csúcsosodó tetők, vastag falak. Régi magyar dicsőség méltó, büszke emléke! Pompás! Odább pazar díszítésű palotában csillogó, ragyogó bálterem fogad. És ez az önök Magyar Mezőgazdasági Múzeuma! Szébbet képzelni sem tudnék! Önök megtestesítették ebben az intézményben a múzeum lényegét.

— Mert a múzeum valóban templom, amely csodás erejével, a tudományos munka hatalmával fényt visz a mult sötétségbe, életet a holt anyagba, mozgást, napfényt, föltá-

madást a letűnt világokba.

— Ezelőtt 27 évvel jártam először Magyarországon. Akkor is hasonló hivatalos küldetésben. Ugyancsak az őslénytani képviseltem. De hol állottunk akkor?!... Azóta nagy változás ment végbe a múzeumtemplomok nagymisztikumainak szentélyében, a laboratóriumokban. *Azelőtt a deduktív módszer járta.* Darwin, Linné stb. őstörvényeire esküdött mindenki. És születtek a csodaszörnyek, meredt hátú mastodonok, bordacsőrű krokodilusok, ahogy éppen illettek egymáshoz a kis csontdarabkákat. *Ma az induktív munka hívei vagyunk!* Bizonyított dolog, hogy vannak minden testnek bizonyos ősi, primitív fokon megmaradt alkatrészei, melyek — bármilyen állati testben forduljanak is elő — egymáshoz hasonlóak, sőt fajokon belül egyenlők lehetnek. Ma a nagy dolgokat is elemezzük, részekre bontjuk, legapróbb részeiben vizsgáljuk és így végezzük el az összehasonlítás feladatait. És ekkor tárulnak fel előttünk a rokon fajok esontszövegeinek titkai, ezer apró-

ság, mindmegannyi jellegzetes vonás, melyekre eddig talán senki sem gondolt.

Még egy hatalmas változást láthatunk a fejlődés során. Ugyanis megindult a nagyarányú kutató munka, amelyre ma már nem elég a geológus, az őslénybúvár, a régész, az anthropológus. Új elem, új tudomány csatlakozik segítőársul és ez a *mérnöki tudomány.*

Ma már minden ásatásról pontos mérnöki felvételek készülnek. Adódnak sokszor technikai nehézségek, hová a mérnök feltétlenül szükséges. Csak példának állítom Osborn kínai expedícióját, hol az *előkerült kövesült Dinosaurus tojások számára külön vasúti teherkocsikat, külön vasúti pályát, külön hajókat kellett építeni.* És hol vannak azok a speciális emelőberendezések, stb, melyekkel a kővületóriásokat elszállíthatták! Ezer és tízezer köbméterek kiásása nagy mérnöki szaktudást kíván, nagy leleményességet.

És örömmel látom, hogy

Magyarországon találtam rá az első mérnökre, aki geológus is.

Meg is látszik munkájának eredménye! Tárnásrendszerű ásatásokat eddig csak ő végezett. Ósvilágok vízrendszerét teljes valójában, a maga sokoldalúságában az önök Vasvármegyei Múzeumának Ásvány-Őslénytára tette ezideig egyedül vizsgáló kutatásai tárgyává. S örülök, amikor itt, az önök kicsi falujában, Baltavárott, tanuja le-

hetek én is ezeknek az új kutató-soknak.

Budapesten végigjártam minden múzeumot. Én, ki háború alatt az önök ellenséges nemzetének polgára voltam,

**fájó szívvel láttam most, amit
a magyarság elveszített.**

Az a nép, amelyiknek ilyen magas kultúrája van, amelyik múzeumait ennyi értékes és szép anyaggal tudta megtölteni, amelyik egy ezeréves kultúra nyomán, tudásának, szorgalmának, véres küzdelmeinek, békés munkásságának, tudományos fölkészültségének ennyi tanujelét, díszét, gyümölcsét, virágát tudta felhalmozni,

az a nemzet nem lehet keleti népek leigázottja, az a nép megérdemli és kivívja, hogy ezredéves hazájában ő és csak is ő legyen az úr

és ebben a munkában, ebben a küzdelemben, ebben az új honfoglalásban számíthat és joggal, minden kultúrnemzet baráti, segítő jobbjára!

Éljen az ezredéves Magyarorszag! — fejezte be beszédét magyar nyelven a nekiperült, kedves angol professzor.

És én eltünődöm magamban, vajjon meglátja-e minden külföldi ezt a nagy nekibuzdulást, ezt a nagy építést, ezt az élni akaró nagy magyarságot? Tudomást szerez-e minden nálunk megforduló idegen a magyar igazságról?

(Ifj. B. L.)